

Вие и Вашата анестезия

Тази брошура Ви предоставя информация, за Ви помогне да се подготвите за Вашата анестезия. Брошурата е изготвена от анестезиолози, съвместно с пациенти и техни представители. Тя ще Ви покаже също така къде да намерите допълнителна информация, която може да Ви е полезна.

Какво представлява анестезията?

Анестезията (или упойката) помага да не чувствате болка или други неприятни усещания. Може да се прилага по различни начини и не винаги се налага да сте в безсъзнание.

Има различни видове анестезия в зависимост от начина на прилагане:

Местната упойка се прилага чрез инжекции, които обезболяват малка част от тялото Ви. Вие сте в съзнание, но не усещате болка.

Регионалната анестезия, напр. спинална или епидурална упойка, се прилага чрез инжекции, които обезболяват по-голяма или по-дълбока част от тялото Ви. Вие сте в съзнание или получавате и седация, но не усещате болка. При някои хирургични процедури може да усетите натиск.

Пълната упойка е състояние на контролирано безсъзнание. Тя е необходима за някои операции и процедури. Вие сте в безсъзнание и не чувствате нищо.

Седацията предизвиква подобно на сън състояние и често се използва в комбинация с местна или регионална анестезия. Седацията може да е лека или дълбока, а след това може да си спомняте всичко, само малко или нищо.

За повече информация относно седацията, моля, вижте нашата брошура Седацията обяснена, която се намира на нашия сайт: rcoa.ac.uk/patient-information/translations/bulgarian

Анестезиолози

Анестезиолозите са лекари със специално обучение, които:

- ще обсъдят с Вас вида или видовете анестезия, които са подходящи за Вашата операция. Ако има няколко варианта, те ще Ви помогнат да изберете.
- ще обсъдят с Вас рисковете, свързани с анестезията
- ще съгласуват с Вас план на действие за Вашата упойка и обезболяващи след това

Вие и Вашата анестезия

- ще приложат упойката и са отговорни за Вашето състояние и безопасност по време на операцията и в реанимацията.

Може да се срещнете и с асистентите на анестезиолога, които са добре обучени здравни специалисти. Повече за тяхната роля и екипа по анестезиология може да прочетете на нашия сайт: rcoa.ac.uk/patientinfo/anaesthesia-team

Клиника за предоперативни изследвания (пред-оперативна клиника)

Ако Ви предстои планирана операция, може да бъдете поканени в клиника за предоперативни изследвания няколко седмици или дни преди Вашата операция. Понякога, ако Ви предстои лека хирургическа намеса, вместо това една медицинска сестра ще Ви се обади по телефона, за да Ви зададе някои въпроси.

Моля, носете със себе си:

- актуална рецепта или Вашите лекарства в цялостната им опаковка
- всякаква информация, която имате относно изследвания и лечения в други болници
- информация относно всякакви проблеми, които Вие или Вашето семейство са имали с упойки
- всякакви скоростни измервания на кръвното налягане.

Препоръчва се да измерите кръвното си налягане при Вашия личен лекар, когато той Ви препрати за операцията. По този начин, ако кръвното Ви налягане е високо, може да се започне лечение много преди операцията. Без значение дали трябва да сте на лечение или не, може да бъде от полза да донесете бележка със скоростни измервания на кръвното налягане.

Медицинските сестри в клиниката ще:

- Ви разпитат с подробности за Вашето ниво на активност и всякакви проблеми, свързани с физическото и психическото Ви здраве
- Ви попитат за алергии или подобни реакции (моля, бъдете подготвени с подробности)
- изготвят точен списък с всички лекарства, които приемате, включително и хронично приемани обезболяващи
- Ви попитат дали пушите, пиете или взимате наркотици
- Ви претеглят и ще Ви вземат мерките
- премерят кръвното Ви налягане, пулса и нивата Ви на кислород
- прослушат сърцето и гърдите Ви, ако се налага
- планират нужните кръвни изследвания
- Ви направят електрокардиограма (проследяване на сърцето)
- вземат натривка от носа и/или кожата Ви, за да проверят за инфекции
- Ви посъветват какви медикаменти трябва да приемете в деня на Вашата операция и какви обезболяващи трябва да си набавите вкъщи за Вашето възстановяване
- Ви информират относно преливания на кръв, ако сметнат, че може да имате нужда от това.

Вие и Вашата анестезия

 Преливането на кръв винаги се избягва, освен ако е наложително. Информация може да намерите също така и на сайта на Националната здравна служба (NHS): [nhsbt.nhs.uk/what-we-do/blood-services/blood-transfusion](https://nhs.uk/what-we-do/blood-services/blood-transfusion)

 Моля прочетете нашата брошура Анестезията обяснена, ако желаете да получите по-подробна информация относно анестезията: coa.ac.uk/patient-information/translations/bulgarian

Преди постъпването в болница

Има много неща, които може да предприемете, за да се подготвите за Вашата операция и за периода на възстановяване.

- Ако пушите, прекратяването няколко седмици преди операцията ще намали риска от проблеми с дишането по време на анестезията и след Вашата операция.
- Ако имате затлъстяване, намаляването на теглото Ви ще намали много от допълнителните рискове по време на анестезията и след Вашата операция. Това също така може да улесни операцията Ви.
- Ако имате клатещи се зъби или коронки, посещението при Вашия зъболекар преди операцията може да намали риска от щети по Вашите зъби по време на анестезията.
- Ако имате хроничен медицински проблем, който смятате, че не е под контрол (напр. диабет, астма, бронхит, проблеми със щитовидната жлеза, хронична болка или сърдечни проблеми), консултирайте се с Вашия личен лекар, дали можете да предприемете мерки, за да го подобрите.
- Важно е също така да вземете предвид и всякакви проблеми с психичното здраве като депресия или тревожно разстройство, тъй като те могат да повлияят на хирургическата операция и възстановяването Ви.
- Увеличаването на Вашето ниво на активност през седмиците преди хирургическата операция може да подобри сърдечната функция и физическото Ви състояние. Проучванията показват, че това може да окаже голямо въздействие на възстановяването Ви след операцията.
- Добре е да си направите предварително планове за Вашето възстановяване у дома и да обясните на Вашите приятели и семейство по какъв начин могат да Ви помогнат. Помислете върху това какво ще ядете и дали трябва да направите някакви промени у дома, за да улесните възстановяването си.
- Ако се приберете у дома същия ден след пълна упойка или седация, ще трябва да си подсигурите отговорен възрастен, който да Ви закара у дома с кола или такси и да остане при Вас до 24 часа. Информация за лица, които се грижат за човек, преминал през пълна упойка или седация, може да намерите на нашия сайт: coa.ac.uk/patient-information/translations/bulgarian
- Също така е важно да помислите как най-добре да релаксирате в деня на Вашата операция, тъй като може да се наложи да изчакате преди това. Четенето на списания, нареждането на пъзели или слушането на музика със слушалки може да Ви помогне.

 Нашите материали на тема „По-здрави, по-добре, по-скоро“ ще Ви предоставят нужната информация, за да бъдете по-здрави и по-добре подготвени за Вашата операция. Моля, вижте нашия сайт за повече информация: coa.ac.uk/patient-information/translations/bulgarian

В деня на операцията

В болницата ще Ви дадат ясни инструкции относно яденето и приема на течности. Тези инструкции са важни. Ако има храна или течност в стомаха Ви по време на анестезия, тя може да се върне в гърлото и дробовете Ви и да застраши живота Ви.

Ако имате диабет, консултирайте се със специалист от болницата за това кога да спрете да се храните и да приемате течности и как да приемете Вашите лекарства в деня на операцията.

Ако сте пушач, не трябва да пушите в деня на операцията, тъй като това намалява количеството на кислород в кръвта Ви. Не трябва да пушите и електронна цигара.

Ако приемате лекарства, трябва да следвате стриктно указанията на екипа за предоперативни изследвания за това как да ги приемете в деня на операцията. Ще Ви бъде позволена глътка вода, за да приемете необходимите таблетки.

Ако вземате лекарства за разреждане на кръвта като варфарин, клопидогрел или ривароксабан, ще трябва да обсъдите с Вашия консултант или екипа за предварителни изследвания дали и кога трябва да спрете да ги приемате. Те ще преценят рисковете от кървене и рисковете от спиране на лечението и ще съгласуват с Вас план за действие. Вашата медицинска сестра ще Ви даде ясни инструкции преди операцията.

Ако не се чувствате добрекогато приближава постъпването Ви в болницата, свържете се с отделението, за да се посъветвате.

Почистете лака за нокти или гел лака от ноктите си преди постъпването Ви в болницата. Това ще гарантира, че поставеният уред на пръста за измерване на количеството кислород в кръвта ще работи нормално по време на анестезията.

Среща с Вашия анестезиолог

Вашият анестезиолог ще се срещне с Вас преди операцията. Това ще стане в клиниката за предварителни изследвания или в деня на операцията. Той ще обсъди с Вас вида на анестезията, включително ползите, рисковете и Вашите предпочитания.

Той ще прецени заедно с Вас кой вид упойка е най-подходящ за Вас. Не всички видове анестезия са подходящи за всеки вид операция.

Ако има възможност за избор на упойка, решението кой вид да се използва ще зависи от:

- предстоящата операция и медицинските проблеми, които имате
- специфичните за Вас рискове
- Вашите предпочитания и причините за тях
- препоръката и специфичните умения на анестезиолога
- оборудването, персонала и ресурсите в болницата

Вие и Вашата анестезия

Въпроси, които може да зададете на Вашия анестезиолог или медицинска сестра

Ако имате въпроси относно Вашата анестезия, запишете си ги или обмислете примери. Ако желаете да разговаряте с анестезиолог преди деня на Вашата операция, свържете се с екипа за предварителни изследвания, който може да уреди да разговаряте с анестезиолог по телефона или да се срещнете с него в клиниката.

Подготовка за операцията

Медицинската сестра ще Ви даде да облечете болнична нощница и ще обсъди с Вас какво бельо може да носите.

Обикновено ще носите еластични чорапи за намаляване на риска от образуване на кръвни съсиреци в краката Ви. Медицинската сестра ще Ви сложи лента за идентификация на китката или глезена, а в някои болници и допълнителна лента, ако имате някакви алергии.

Премедикация (предварително лекарствено лечение) се прилага понякога преди някои видове анестезия. Премедикацията подготвя тялото Ви за операция - облекчава болката, намалява киселините в стомаха или Ви помага да се отпуснете.

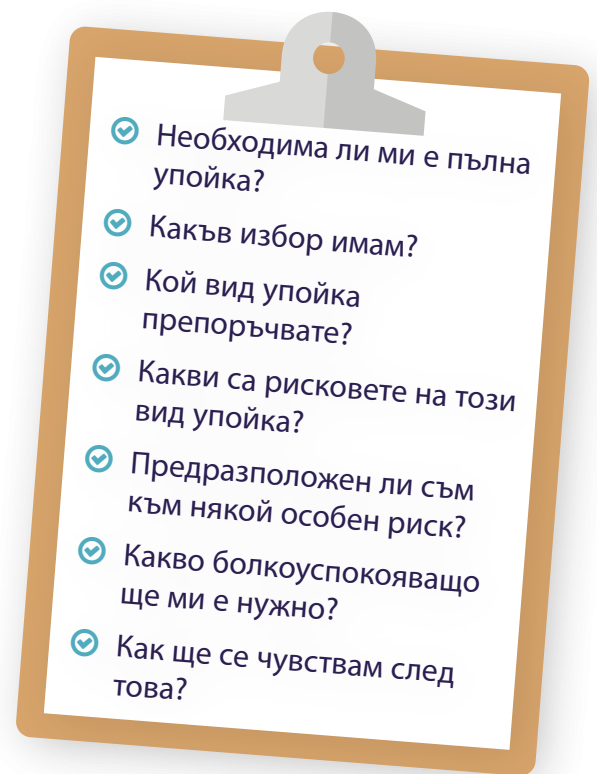
Медицинска сестра ще Ви направи тест за бременност чрез проба на урина, ако сте жена в детеродна възраст. Това е стандартна практика.

Трябва да свалите всички бижута и/или декоративни пиърсинги. Ако не можете да ги свалите, медицинската сестра ще ги покрие с лепенка, за да предотврати повреждането им или нараняването на Вашата кожа. Обикновено можете да останете със сватбената си халка.

Когато Ви повикат за операцията Ви

- Член на екипа ще Ви придружи до операционната.
- Вие обикновено можете да носите очила, слухови апарати и зъбни протези, докато влезете в стаята за анестезия. За Вас може да бъде възможно да останете с тях, ако не Ви прилагат обща анестезия.
- Ако Ви прилагат локална или регионална анестезия, може да е възможно да вземете собствено електронно устройство със слушалки, за да слушате музика (след като попитате медицинската сестра).
- Възможно е да отидете вървейки до залата, придружен от член на екипа, а също така и да ви заведат с количка, с легло или носилка. Ако вие можете да вървите, можете да носите Вашите собствена пижама и пантофи.

Рутинни прегледи ще Ви бъдат направени, когато пристигнете в хирургическото отделение, преди да ви приложат анестезия. Ще Ви попитат за името Ви, датата Ви на раждане, операцията, която Ви предстои, дали тя е от лявата или дясната страна (в приложимите случаи), кога за последно сте се хранили или пили течности и дали имате алергии. Тези прегледи са рутинни във всички болници.

Вие и Вашата анестезия

Прилагане на анестезия

Анестетикът може да Ви бъде приложен в стаята за анестезия или в операционната. Вашият анестезиолог ще работи с обучен асистент. Анестезиологът и асистентът ще поставят върху Вас кабели, за да Ви свържат към апаратура и да измерят пулса, кръвното налягане и нивата на кислород, както и друг вид оборудване, ако е необходимо.

За поставянето на повечето анестетици при възрастните, включително и за местния анестетик, се използва канюла, малка пластмасова тръбичка, вкарана с игла във вената Ви. Така всички лекарства могат да бъдат вливани във вените Ви с помощта на канюлата. Ако имате някакви притеснения, моля, обсъдете ги с Вашия анестезиолог.

Локални и регионални анестетици

Ако Ви поставят локален или регионален анестетик:

- Вашият анестезиолог ще ви помоли да не мърдате , докато ви поставят инжекциите. Може да усетите чувство на затопляне и изтръпване, когато анестетикът започне да действа
- операцията Ви няма да започне, докато Вие и Вашият анестезиолог не се уверите, че мястото е безчувствено
- ще останете буден и в съзнание, освен ако не Ви седират. Ще има параван, който да Ви пречи да наблюдавате операцията, освен ако не искате да я наблюдавате
- при регионалните анестетици, член на екипа от анестезиолози винаги ще е наблизо и можете да говорите с него, когато пожелаете.

Общи анестетици

Има два начина за поставяне на общ анестетик:

- анестетиците могат да бъдат инжектирани във вената през канюлата. Този начин обикновено се използва при възрастни и е по-контролиран
- може да вдишате анестетични газове и кислород през маска, която, ако предпочитате, можете да държите сами. След като изпаднете в безсъзнание, Вашият анестезиолог ще постави канюла.

Стая за реанимация

След операцията, обикновено ще бъдете заведени до стаята за реанимация. Членовете на реанимационния екип ще се уверят, че ви е достатъчно удобно и ще ви дадат всички допълнителни лекарства, от които може да се нуждаете. След като са се убедили, че сте се възстановили успешно от анестетика и че има свободно легло, те ще ви върнат в отделението.

Обезболяване след операция

Видът и количеството на обезболяващото, което ще Ви бъде предложено, зависят от операцията, която ви правят, и силата на болката Ви след операцията. Някои хора се нуждаят от повече обезболяващи, отколкото други.

Обикновено по време на възстановяването могат да се очакват известна степен на болка или дискомфорт. По-силните обезболяващи могат да облекчат болката много успешно, но те могат да имат и странични ефекти като гадене, запек или пристрастяване в дългосрочен план.

Вие и Вашата анестезия

Понякога болката е предупредителен сигнал, че нещо не е наред, така че винаги трябва да уведомявате медицинските сестри за нея и да се обръщате към тях за съвет и помощ.

Ето някои от начините за даване на болкоуспокояващо:

- **под формата на хапчета, таблетки или течности за поглъщане** – те се използват за всички видове болка. Те обикновено се нуждаят от поне половин час, за да подействат. Вие трябва да можете да ядете, да пиете и да не се чувствате зле, за да могат да подействат тези лекарства .
- **инжекции** - те могат да бъдат венозни (през канюлата във вената за по-бърз ефект) или мускулни (в крака или седалищния мускул с помощта на игла, което отнема около 20 минути да, за да подейства)
- **супозитории** - свещички, които се поставят в ректума. Свещичката се разтваря и лекарството се просмуква в тялото. Те са полезни, ако не можете да преглъщате или ако има вероятност да повърнете
- **контролирана от пациента аналгезия (РСА)** – устройство с бутон, което при натискане пуска малка доза силно обезболяващо директно в канюла или системата Ви. То е програмирано така, че да не можете да се предозирате. РСА ви позволява сами да контролирате облекчаването на болката
- **местна и регионална блокова анестезия** – тези видове упойки могат да бъдат много полезни за облекчаване на болката след операцията. Повече информация можете да намерите в нашата брошура Епидурално облекчаване на болката след операция, която е на разположение на нашия уебсайт: coa.ac.uk/patient-information/translations/bulgarian

Облекчаване на болката след напускане на болницата

Въпреки че може да ви дадат известно количество обезболяващи, когато излезете от болницата, не е зле да купите някои обезболяващи без рецепта, за да имате на разположение вкъщи. Ако все още се нуждаете от тях две седмици след изписването Ви от болницата, препоръчително е да се свържете с Вашия личен лекар, за да се посъветвате.

След операцията можете да взимате вкъщи обезболяващи от вида на морфин. Важно е да намалите и след това да спрете тези лекарства възможно най-скоро, тъй като продължителната им употреба може да ви навреди значително.

Упойка и рискове

Нагледните данни в този раздел показват често срещаните събития и рискове, пред които са изправени здрави възрастни пациенти с нормално тегло, когато им е приложена обща упойка при рутинна операция (специализираните операции могат да крият други рискове).

Съвременните упойки са много безопасни. Има някои често срещани странични ефекти от упойващите вещества или използваното оборудване, които обикновено не са тежки или дълготрайни. Рисковете ще са различни при различните хора и ще зависят от процедурата и използвания метод на поставяне на упойката.

Вие и Вашата анестезия

Вашият анестезиолог ще обсъди с Вас рисковете, които смята за по-значими за Вас. Има и други по-рядко срещани рискове, които Вашият анестезиолог обикновено няма да спомене, освен ако не смята, че сте изложени на тях. Те не са показани в тази брошура.

МНОГО ЧЕСТО СРЕЩАНИ – ПОВЕЧЕ ОТ 1 НА 10
Равносилно на един човек в семейството Ви

Гадене

Втрисане

Жажда*

Болки в гърлото

Синини

Временна загуба на паметта
(предимно сред над 60-годишните)

ЧЕСТО СРЕЩАНИ – МЕЖДУ 1 НА 10 И 1 НА 100
Равносилно на един човек на всяка улица

Болка на мястото на
инжектиране*

Леко нараняване на устните
или езика

НЕ ЧЕСТО СРЕЩАНИ – МЕЖДУ 1 НА 100 И 1 НА 1 000
Равносилно на един човек в село

Леко увреждане на нервите

РЕДКИ – МЕЖДУ 1 НА 1 000 И 1 НА 10 000
Равносилно на един човек в малък град

1 на 1 000
Увреждане на
периферните нерви,
което е постоянно

1 на 2 800
Ожулвания на рого-
вицата (надраскване
на окото)

1 на 4 500
Увреждане на
зъбите, изискващо
лечение

1 на 10 000
Анафилаксия (тежка
алергична реакция
към лекарството)

МНОГО РЕДКИ – МЕЖДУ 1 НА 10 000 ДО 1 НА 100 000 ИЛИ ПОВЕЧЕ
Равносилно на един човек в голям град

Рисковете, които всички ние поемаме в ежедневиия живот, **като пътуване по пътищата**, всъщност са много по-големи от долупосочените.

1 на 20 000
Запазване на съзнание
по време на упойката

1 на 100 000
Загуба на зрение

1 на 100 000
Смърт като пряко
следствие от упойката

*The first Sprint National Anaesthesia Project (SNAP-1) Study. *Br J Anaesth* 2016
(<https://academic.oup.com/bja/article/117/6/758/2671124>).

Ако желаете да научите по-подробно за тези събития и рискове, моля, запознайте се с брошурите за присъщите за различните хора рискове, достъпни на нашия уебсайт: coa.ac.uk/patient-information/translations/bulgarian

Изображението с нагледните данни може да бъде изтеглено и като отделна карта от връзката по-горе.

Вие и Вашата анестезия

Полагаме усилия, за да сме сигурни, че информацията в тази брошура е точна и актуална, но не можем да дадем такава гаранция. Не очакваме, че тази обща информация ще отговори на всички въпроси, които имате, или че ще обхване всичко, което е важно за Вас. Моля, обсъдете алтернативите си и всички притеснения, които имате, с медицинския си екип, като се ръководите от тази брошура. Тази брошура сама по себе си не трябва да се приема като съвет. Тя не може да се използва за търговски или професионални цели. За пълния текст по ограничаване на отговорността, моля натиснете тук (rcoa.ac.uk/patient-information/translations/bulgarian).

Всички преводи са предоставени от колектива на Translators Without Borders (Преводачи без граници). Качеството на тези преводи се проверява, за да може преводите да бъдат възможно най-точни, но съществува риск от неточности и неправилно тълкуване на информация.

Кажете ни какво мислите

Приветстваме предложения за подобряване на тази брошура.

Ако имате някакви коментари, които бихте искали да направите, моля, изпратете имейл на: patientinformation@rcoa.ac.uk

Кралски колеж на анестезиолозите

Churchill House, 35 Red Lion Square, London WC1R 4SG
020 7092 1500

rcoa.ac.uk

Пето издание, февруари 2020 г.

Тази брошура ще бъде преразгледана в рамките на три години от датата на публикуване.

© 2020 Кралски колеж на анестезиолозите

Тази брошура може да бъде копирана, с цел подготвяне на информационни материали за пациентите. Моля, посочете настоящето като оригиналния източник. Ако искате да използвате част от тази брошура в друга публикация, трябва да бъде отдадено дължимото признание и да бъдат махнати емблемите, търговските марки и изображенията. За повече информация, моля свържете се с нас.